

ČETRTI SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANSKIH OBČINAH ZA VAROVANJE IN IZBOLJŠANJE OKOLJA

● Ivo Samec — predsednik operativnega štaba

Ljubljančani se zavedamo, da brez čistega zraka in vode jutri ne bo zdravja

Ljubljana z območjem petih občin predstavlja enoten komunalen, urban in življenjski prostor. Zato sta tudi varovanje in izboljšanje okolja — predvsem zraka in vode — nalogi vseh Ljubljančanov. Tokrat, ko se ponovno odločamo o zbiranju sredstev za zaščito teh življenjskih dobrin iz svojega zepa — s samoprispevkom, se odločamo za blaginjo jutrišnjega dne in naših otrok. Referendumska odločitev za samoprispevek predstavlja le nadaljevanje tistega našega »za«, s katerim smo v preteklih petnajstih letih obogatili Ljubljano za množico otroških vrtcev, osnovnih šol, domov za ostarele, zdravstvenih domov ..., in podaljšuje našo odločenost za solidarno reševanje skupnih težav. V javni razpravi (njen prvi del bo trajal do 27. septembra) se pojavljajo različna vprašanja, predlogi, pobude in mnenja. IVO SAMEC, predsednik operativnega štaba za izvajanje samoprispevka IV, pri mestni konferenci socialistične zveze, nam je osvetlil nekatere med njimi.

Ne le izboljšanje okolja, ampak tudi preživetje v izrednih razmerah

Projekte, ki jih predvideva program četrtega samoprispevka — ekološka sanacija Termoelektrarne in toplarne Ljubljana, gradnja povezovalnega sistema mestnega vodovoda in lokalnih vodovodnih sistemov ter njihova sanacija, izgradnja kanalizacije, osrednje čistilne naprave, odlagališča komunalnih odpadkov, komunalna sanacija grajskega pobočja ter komunalna ureditev prometnega središča ob ljubljanski potniški postaji — vse bi lahko imenovali »projekte preživetja«.

»Ne le preživetje v normalnih temveč tudi v izrednih razmerah,« je dejal Ivo Samec. »Kar spominjamo se precejšnje požarne in potresne ogroženosti Ljubljane, primerov razlita strupenih tekočin v podtalnico ter grozljivih posledic černobilske katastrofe, ko je bila oporečna voda iz lokalnih črpališč povsem neuporabna in jo je bilo treba dovajati iz centralnega vodovodnega sistema. Res je, da živi na pristmemem področju le 15 odstotkov Ljubljančanov, a ne smemo pozabiti, da prehranjujejo celo mesto, ob morebitnih nesrečah pa bi bilo v okolici Ljubljane evakuirano tudi vse njeno prebivalstvo,« je dodal Ivo Samec. In če so pred leti po načelu solidarnosti in vzajemnosti tudi prebivalci primestnih zaselkov plačevali komunalni dinar za izgradnjo centralnega mestnega vodovodnega sistema, je prav, da se jim slednjič ta denar tudi povrne z zdravim pitno vodo.

dejal Ivo Samec, »da pri nas nimamo nekakšnega državnega denarja, ki bi ga lahko porabili v ta namen, čeprav nekateri mislijo drugače. Denar, ki ga po samopripravi dogovorjeni poti ter se cenami, ki še zdaleč niso ekonomске, zberemo, velikokrat ne zadostuje niti za uresničitev rednih nalog. Kar spominja se, s kakšno težavo poteka v združenem delu podpisovanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov ssov materialne proizvodnje, med njimi tudi komunale. Za nameček predvidevajo naloge, zapisane v srednjeročnih načrtih, stoodstotni pristop in tudi priliv sredstev. Morda bi

dejal Ivo Samec, »da pri nas nimamo nekakšnega državnega denarja, ki bi ga lahko porabili v ta namen, čeprav nekateri mislijo drugače. Denar, ki ga po samopripravi dogovorjeni poti ter se cenami, ki še zdaleč niso ekonomске, zberemo, velikokrat ne zadostuje niti za uresničitev rednih nalog. Kar spominja se, s kakšno težavo poteka v združenem delu podpisovanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov ssov materialne proizvodnje, med njimi tudi komunale. Za nameček predvidevajo naloge, zapisane v srednjeročnih načrtih, stoodstotni pristop in tudi priliv sredstev. Morda bi

● Nova porodnišnica, najimenitnejši objekt III. samoprispevka

Skorajda na vsakem koraku v tem našem ljubljanskem prostoru naletimo na takšen ali drugačen objekt družbenega standarda, ki je bil postavljen iz prvega, drugega ali tretjega samoprispevka Ljubljančanov. Le nejeverniki Tomazi se ne verjamejo, da je šel in da se ves zbrani denar iz samoprispevka res načrtno porabi. Pa kaj bi, tako je bilo in bo, človek po sebi družbo meri.

Ob začetku gradnje porodnišnice ob Zaloški cesti smo v Naši skupnosti napisali kar veliko podrobnosti o tem, tako potrebnem in željenem objektu našega zdravstva. Mamicе naših otrok vedo, kakšni nemogoči pogoji in razmere so v sedanjih dveh ljubljanskih porodnišnicah in bodočim mamicam privoščijo novo porodnišnico, ki je ta čas že pod streho in se gradnja nadaljuje v njeni notranjosti, tako da bo pri-

Ivo Samec

dejal Ivo Samec, »da pri nas nimamo nekakšnega državnega denarja, ki bi ga lahko porabili v ta namen, čeprav nekateri mislijo drugače. Denar, ki ga po samopripravi dogovorjeni poti ter se cenami, ki še zdaleč niso ekonomске, zberemo, velikokrat ne zadostuje niti za uresničitev rednih nalog. Kar spominja se, s kakšno težavo poteka v združenem delu podpisovanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov ssov materialne proizvodnje, med njimi tudi komunale. Za nameček predvidevajo naloge, zapisane v srednjeročnih načrtih, stoodstotni pristop in tudi priliv sredstev. Morda bi

hodnje leto že končana. To bo zadnji, lahko rečemo najimenitnejši objekt vseh Ljubljančanov iz III. samoprispevka.

S starijem objektom je nova porodnišnica neposredno povezana s hodnikom pod zemljo in z mostovcem do Štajmarjeve ulice. Glavni dohod v porodnišnico bo peš pot z Zaloške ceste, urgentni dovoz pa bo po Štajmarjevi.

(Foto: S.G.)

DA BO TUDI JUTRI ŽIVLJENJE

predvidene objekte samoprispevka IV, zgradili in financirali tudi po redni poti, a z dolgim zamikom tja v leto 2000! Mi pa potrebujemo zdravo vodo in čist zrak zdaj!»

Predlog programa četrtega ljubljanskega samoprispevka, s katerim bi predvidoma zbrali okoli dvajset milijard dinarjev (to predstavlja polovico potrebnih sredstev za uresničitev programa, ostala pa bi bila zagotovljena iz rednih sredstev in posojil), omogoča, da bi bili pereči ljubljanski ekološki problemi rešeni že v naslednjih letih petih ali — zaradi nujne faznosti izgradnje — v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja. Tako bi ostal marsikakšen komunalni dinar tudi za potrebe krajevnih skupnosti, ki jim zdaj ni moč ustreči.

Uspehi dosedanjih treh samoprispevkov so porok četrtemu

V drugem delu javne razprave, ki bo trajal od začetka oktobra do 5. novembra, ko bo mestna skupščina sprejela sklep o razpisu referendumu, bo vsaka načrtovana naloga temeljito predstavljena s svojimi tehničnimi lastnostmi, ceno, finančno konstrukcijo in faznostjo izgradnje. Zato so bojazni o nedostodnem uresničevanju programa odveč. »Zaupanje delovnih ljudi in občanov Ljubljane lahko gradimo tudi na čistih računih dosedanjih treh samoprispevkov,« je dejal Ivo Samec.

Omenimo le rezultate tretjega samoprispevka. Od 36 objektov, ki jih predvideva sprejeti odlok, je zgrajenih in predanih uporabnikom 24 objektov. Pet (Mladinski klimatsko zdravilišče na Rakitni, porodnišnica, ter osnovne šole Kolezija, Danile Kumar in A. Jakhlja) jih je še v gradnji. Dva objekta (zdravstveno postajo Škofljica in vrtec na Lavrici) bomo začeli graditi letos. Pet ob-

● Posvet z nosilci javne razprave o osnutku programa IV. samoprispevka

Dne 22. avgusta je bil v KD Španski borci posvet vseh nosilcev javne razprave o osnutku programa IV. samoprispevka. Posvet je sklical predsednik OK SZDL Janez Lah, vabljeni pa so bili predsedniki in sekretarji KK SZDL, predsedniki skupščin in svetov KS, tajniki KS in sekretarji OO ZK v KS. Vabljeni so bili tudi predsedniki sindikalnih konferenc in nosilci investicijskih predstavnikov občinskih skupščin in občinskih družbeno-političnih organizacij. Strokovne razlage so k programu podali člani sekretariata operativnega štaba IV. samoprispevka in nosilci investicijskih. Udeležba je bila dobra, tako da so tudi po tej strani izpolnjeni pogoji za kvalitetno razpravo v temeljnih samoprispevkah. Na posvetu smo se dogovorili za javno razpravo, ki jo bomo v naši občini zaključili 26. septembra, ko bo seja občinske konference SZDL. Javno razpravo je obvezno organizirati v vseh krajevnih skupnostih, datume razprav pa predhodno sporočiti občinskemu štabu.

Kot oblika javne razprave bodo v naši občini organizirane tudi štiri sekcije v različnih krajih in za različna področja, tako, da bo imel sherni občan priložnost dobiti še dodatna strokovna pojasnila in bo lahko svoj interes javno usklajeval s splošnim interesom.

VIDA PETROVČIČ

Zdravo in čisto Ljubljano tudi bodočim rodovom

Odpravljanje škodljivih vplivov na okolje in varovanje okolja sta pravi gotova prednostna naloga vsakega posameznika, sledenja organizacije oziroma skupnosti in družbe kot celote. To velja tudi za vse nas, ki živimo in delamo na območju ljubljanskih občin. Pri uresničevanju te naloge gre po eni strani za čisto drobne, vsakdanje stvari, ko brezbržno odvržemo na ulici ali zelenici papir, cigaretni ogorek, pa tudi, ko načrtujemo nove gospodarske, energetske, komunalne in druge naloge. Zvest o pomembnosti zdravega in čistega okolja je vedno

bolj prisotna med nami — prebivalci Ljubljane. Ni nam vseeno, kakšen zrak dihamo, kakšno vodo pijemo, ni nam vseeno, da Ljubljana ni več čista Ljubljana. Se posebej nam ni vseeno, v kakšnem okolju bodo živeli in ustvarjali naši mladi in bodoči rodovi.

Na vsa ta vprašanja in probleme so občani ljubljanskih občin opozorili v razpravah pri oblikovanju in sprejetju dolgoročnega plana razvoja občin in mesta Ljubljane do leta 2000 in sprejetju planskih dokumentov za obdobje 1986—1990. Zvesti in zahteve

● Sekcijske obravnave posameznih objektov IV. samoprispevka

V okviru javne razprave o osnutku programa IV. samoprispevka bodo v naši občini štiri sekcije obravnave.

Prva sekcija obravnava je bila 4. septembra v Zalogu na temi: centralna čistilna naprava in odlagališče odpadkov. Zapis o tej sekciji preberite na tej strani.

Druga sekcija obravnava je danes, 10. septembra ob 18. uri v kulturnem domu KS Dolsko na temi: gradnja povezovalnega sistema mestnega vodovoda, zaščita varstvenih pasov vodnih virov, izgradnja lokalnih vodovodnih sistemov, sanacija lokalnih vodovodov.

Tretja sekcija obravnava bo jutri, 11. septembra ob 18. uri v KD Španski borci, Zaloška 61 na eno samo temo: ekološka sanacija Termoelektrarne-Toplarn Ljubljana.

Četrta sekcija obravnava bo v sredo, 17. septembra ob 18. uri v KD Španski borci, Zaloška 61 na temi: sanacija grajskega pobočja, komunalna ureditev potniške postaje Ljubljana.

ložaja investitorjev sicer uresničili, toda mnogo kasneje — morda šele do leta 2000.

Teče javna razprava v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, kjer bomo občani in delovni ljudje lahko povedali svoje mnenje, ki ga mislimo o predlogu, da za uresničevanje tako pomembnih nalog razdaljamo s samoprispevkom, pa tudi povedali mnenje o predloženem programu.

V Socialistični zvezi občin in mesta Ljubljane smo pripravili, da se boste odzvali vabilu na javno razpravo, v njej ustvar-

jalno sodelovali in tako po svojih močeh prispevali k oblikovanju dokončnega programa investicijskih, kot tudi k pozitivni opredelitvi na samem referendumu — zato, »da bo tudi jutri življenje«. To globoko prapričanje izražam predvsem zato, ker smo Ljubljančani že večkrat doslej, tudi ob treh dosedanjih samoprispevih, dokazali, da smo pripravljeni in sposobni življenjske interese reševati solidarno, s pomočjo nas vseh.

Sredstva, ki smo jih delovni ljudje in občani v Ljubljani prispevali v dosedanjih treh samoprispevih, so koristno naložena. V šolah, vrtcih, domovih za

specifična obolevnost otrok kaže strukturo obolenj. Kot po svetu, tudi pri naših otrocih prevladujejo akutna obolenja dihal (AOD), saj predstavljajo 52,88 % vseh obolenj.

Stopnja obolevnosti za AOD je skoraj enaka; lani 2,39 in predlani 2,37. Ker onesnaženost vdihavanega zraka poveča pogostost in težo AOD, spremljamo še drugo leto odvisnost stopnje obolevnosti od oddaljenosti otrokovega doma do največjega onesnaževalca zraka: toplarne. Primerjava pokaže enako zakonitost, kot smo jo ugotovili leta 1984: stopnja obolevnosti otrok za AOD se veča z večanjem bližine doma centru emisije. Podkrepimo trditve — s številkami za leto 1985: stopnja obolevnosti otrok je najvišja v Mostah (2,79) višja v Jarsah (2,30) in najnižja v Polju (1,92). Stopnje in zaporedje enake kot leto prej! Če številke preberemo manj statistično, je verjetnost, da bo otrok v Polju zbolel za AOD, manjša kot v Mostah.

Podatki obolevnosti otrok nas moralno obvezujejo, da storimo vse, kar bi prispevalo k manjši obolevnosti. Kaže, da ima naša generacija priliko, dolžnost in dolg, da popravi krivico, storjeno otroškemu zdravju s tem, da izrazi vse tehnične možnosti za sanacijo okolja. Z montažo čistilnih naprav na »Toplarni« pričakujemo, da bodo statistični podatki o AOD naših otrok pokazali to, kar že kažejo pri obolenju otrok ob podaljšanju nje porodnega dopusta. Nekaj teh podatkov naj bi ohranili v spominu do tedaj, ko bomo glasovali o samoprispevku.

ZDRAVSTVENI DOM MOSTE
OTROŠKI DISPANZER
Marjan MRAMOR, dr. med.

● NA SEKCIJI V ZALOGU »DA« ZA ČETRTI SAMOPRISPEVEK IN ČISTILNO NAPRAVO

Krajani so zahtevali zagotovilo za ekološko neoporečno delovanje naprave, ureditev transporta in ponovno preučitev lokacije

Prva izmed štirih sekcij, ki jih je v zvezi z obravnavo četrtega samoprispevka v ljubljanskih občinah pripravila naša občinska konferenca SZDL, je bila minuli četrtek v Zalogu. Osrednji temi te sekcije, vodil jo je predsednik naše OK SZDL Janez Lah, sta bili razpravi o gradnji čistilne naprave v Zalogu in odlagališču komunalnih odpadkov na Barju.

Krajani, ki so se udeležili sekcije, so poudarili, da podpirajo program četrtega samoprispevka in s tem tudi gradnjo čistilne naprave v Zalogu, vendar zahtevajo, da mora naprava delovati ekološko neoporečno, urediti je treba transportne poti in ponovno preučiti lokacijo. Dogovorili so se za pisno potrditev, da bodo pri gradnji upoštevani vsi ukrepi, ki bodo preprečevali onesnaževanje. Ko bo vse to pripravljeno, naj bi sekcijo ponovno sklicali. V vsem, kar delamo, so dejali, je treba najprej videti človeka, saj so dosežki tehnologije namenjeni prav njegovemu kakovostnejšemu bivanju. Sicer pa je bila sekcija sklicana prav zato, da se dorečejo še nekatere nejasnosti.

»Ni dvoma o tem, ali samoprispevek da ali ne, tudi ni dvoma o tem, ali potrebujemo ali ne čistilno napravo, jasno je tudi, da ta mora biti v Zalogu, ker je tu sotočje obeh rek, ne želimo pa, da bi zaradi čistilne naprave odprli novo ekološko vprašanje v Zalogu. Ta del naše občine že tako sodi med najbolj onesnažena območja v Ljubljani,« je poudaril prvi od razpravljalcev, pridružil pa so se mu tudi drugi. Krajani Zaloga so hoteli dobiti odgovore predvsem na tri najpomembnejša vprašanja: ali zdajšnje lokacije za čistilno napravo ni mogoče premakniti dva ali tri kilometre bolj proti vzhodu, to je dlje od naselja, ali obratovanje čistilne naprave ne bo povzročalo smrada in hrupa, ki

ostarele ter zdravstvenih in kulturnih ustanovah, ki smo jih zgradili, poteka življenje in delo, ki smo ga veseli, in ki Ljubljano vrsča med mesta z relativno zelo dobro razvitim družbenim standardom. Ko bomo občane k razpravi in k pozitivni opredelitvi, da del ekoloških in razvojnih vprašanj razrešimo s samoprispevkom, pa smet nikakor ne odvezujemo vseh nosilcev razvoja v petih ljubljanskih občinah njihove odgovornosti za odpravljanje škodljivih vplivov in varovanje okolja.

PREDSEDNIK MK SZDL: TONE FLORJANČIČ

bi dosegla naselje, kje bodo vozili tovornjaki med samo gradnjo in tudi potem, ko bo čistilna naprava že delovala. (Na dan naj bi namreč v zaprtih kontejnerjih odvozili okoli 100 ton blata.) Nekaj pomislekov je bilo tudi proti večstopenski gradnji naprave, saj stvari, ki se gradijo na ta način, rade ostanejo nedokončane oziroma traja postopek daljši čas, kot je bilo sprva predvideno.

Iz razprave je bilo razbrati, da je izmed vseh nejasnih stvari še najbolj sporna lokacija. Navzoči predstavniki delovne organizacije Vodovod-Kanalizacija in našega občinskega komiteja za urbanizem in varstvo okolja niso uspeli popolnoma prepričati krajanov, da lokacije ni mogoče spremeniti. Povedali so, da je lokacija načrtovana že od leta 1966 (od takrat se je sicer zmanjšala za okoli 35 odstotkov površine), zapisali smo jo tudi v naš dolgoročni plan, ki je bil sprejet po demokratični poti, če bi objekt postavili nižje, bi to podražilo gradnjo zaradi talne vode, hkrati pa je na prostoru, ki ga predlagajo krajanje, predviden tudi stadion tehnične kulture. Na vprašanje, zakaj čistilna naprava tu in ne bližje sotočju, želijo krajanje dobiti strokoven odgovor. Po zagotovilih predstavnika

Smelta bosta smrad in hrup ukročena. Prva nadloga bo odpravljena tako, da bo naprava v delu, kjer lahko prihaja do smrada, popolnoma zaprta. To sicer ni v navadi, saj je takih čistilnih naprav v svetu le pet odstotkov, vendar gre zato, da bodo res upoštevani vsi varnostni ukrepi. Za manjši hrup pa bodo poskrbeli bližnji na kompresorjih, obenem pa bo še letos posajeno drevje, ki bo tudi varovalo proti hrupu. Nekaj nejasnosti je ostalo še v zvezi s transportno potjo, predlagana je ureditev neke poljske poti, vendar je bilo rečeno, da bi to kazalo urejati skupaj s potjo za celotno zalosko industrijo. Gradnja v eni sami etapi pa je seveda nemogoča, saj zato nikakor ni mogoče zbrati denarja.

● V industriji se že pogovarjamo o robotiki in spogledujemo s svetovno tehnološko revolucijo v informatiki. V občinah glavnega mesta republike (središče vsega naj) pa ljudje še vedno oskrbujejo s pitno vodo z gasilskimi cisternami.

● Predsedstvo MK SZDL Ljubljana je sprejelo stališče, naj bi bili oproščeni plačevanja samoprispevka vsi delavci, delovni ljudje in občani, ki ne dosegaajo 65-odstotnega povprečnega osebnega dohodka v Ljubljani. Prav tako kot se usklajujejo zneski o zajemnem osebnem dohodku ali najnižji pokojnini v republiki, bi se usklajevala višina cenzusa o 65 % povprečnem osebnem dohodku v Ljubljani vsake pol leta z objavo v Uradnem listu SRJ.

To pomeni, da IV. samoprispevka ne bi plačevali vsi tisti občani ljubljanskih občin, ki imajo osebni dohodek izpod 70.000 dinarjev.

Sotočje treh rek

Slika nam nudi pogled na obširno ljubljansko ravnico, po kateri se na vse strani neusmiljeno razrašča mesto z vso svojo težo in podobo. Cisto tu na spodnjem koncu te ljubljanske ravnice se združujejo tri reke s prelepimi imeni: Ljubljanka, Sava in Kamniška Bistrica. Tu se združijo in skupaj stisnjen v šumeče valove nadaljujejo pot skozi tesni zasavskih hribov. Takrat, ko so ljudje živeli še predvsem od kmetijstva in obrti, so se te tri lepote ob srečevanju združile.

DA BO TUDI JUTRI ŽIVLJENJE

čanju tukaj na tem sotočju gotovo sprashevale, katera je lepša. Kamniška Bistrica, solza Kamniških Alp, Sava, krasotica izpod Triglavca, Ljubljanka, skrivnostna tiha in hladna poponica Snežniških gozdov in številnih kraških jam. Ena lepša bila je od druge tedaj. In danes? Gnojnice ob gnojnicah, kar lepega ostalo, so se njihova imena in na srečo vsaj njihovi izviri. Sirokovnjaki pravijo, da je onesnaženje tu tolikšno, kot bi ga dajalo mesto z milijon in 400 tisoč prebivalci.

Slovenska javnost se zaveda te sramote. Onesnaževalci teh treh rek se trudijo, da bi razmere izboljšali. Krajčani na primer so letos zgradili svojo mestno čistilno napravo. Ljubljančani pa smo že pred leti zgradili mestni kanal od Medvod do Zaloga, skoraj do sotočja. Denarja za

Besedilo S. G., fotografija Dušan G.